

Departement Welzijn, Volksgezondheid
en Gezin

Afdeling Welzijn en Samenleving
Koning Albert II-laan 35 bus 30
1030 BRUSSEL
Tel. 02 553 33 30 - Fax 02 553 33 60
welzijnsamenleving@wvg.vlaanderen.be

Informatiebrochure bij de subsidieaanvraag in het kader van de projectoproep 'Persoonlijke en duurzame netwerkversterking bij mensen in armoede' - 2018

Inleiding

De coördinerend minister van Armoedebestrijding wenst projecten te ondersteunen die het persoonlijk netwerk van mensen in armoede versterken. Het uiteindelijke doel is om armoede structureel te bestrijden door het verhogen van de zelfredzaamheid van deze kwetsbare doelgroep.

Begin 2018 werd in opdracht van de coördinerend minister het onderzoeksrapport 'persoonlijke netwerkversterking bij mensen in armoede'¹ opgeleverd. Het toont aan dat mensen in armoede een groter risico lopen op een minder sterk sociaal netwerk. Wanneer mensen opgroeien in armoede zijn de kansen om duurzame relaties aan te gaan en te onderhouden doorgaans beperkter. Tegelijkertijd tonen studies aan dat een sterk sociaal netwerk essentieel is voor een positief welbevinden en psychologische draagkracht. Een steunend sociaal netwerk biedt niet enkel emotionele en praktische steun, maar is ook een belangrijke beschermende factor die de algemene levenskwaliteit ten goede komt.

In het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2015-2019 is opgenomen: *“Naast professionele organisaties en sectoren, kunnen ook individuele actoren een rol opnemen in het kader van armoedebestrijding. [...] Dit informeel netwerk zou aanvullend en versterkend kunnen werken bij het professioneel netwerk. [...] De rol van vertrouwenspersonen in het netwerk van mensen in armoede wordt daarbij vaak*

¹ Kostet, I., Nys, K., Verhaegen, I. & Van Puyenbroeck, J. (2018). Persoonlijke netwerkversterking bij mensen in armoede. Een overzicht van werkmodellen en een sterkte-zwakteanalyse door ervarings- en praktijkdeskundigen. Brussel: Kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen – Orthopedagogie (Odisee).

aangehaald, als cruciale verbinding tussen mensen in armoede en hun netwerk. Over de concrete invulling daarvan bestaan verschillende werkwijzen, die meer of minder succesvol lijken. We onderzoeken en evalueren verschillende bestaande binnen- en buitenlandse werkwijzen met (lokale) formele en/of informele netwerken en het werken met gemandateerde vertrouwenspersonen/trajectbegeleiders/coaches/buddy's. Op basis daarvan wordt nagegaan welke praktijk(en) verspreid kunnen worden."

Het verbeteren van de kwaliteit van netwerken kan op heel uiteenlopende manieren en vanuit verschillende referentiekaders gebeuren. Het genoemde onderzoek bracht verschillende bestaande netwerkversterkende methodieken en initiatieven in kaart en clusterde ze onder zeven werkmodellen. In de praktijk zijn zowel de verschillende werkmodellen als bijhorende methoden echter vaak verweven of worden ze complementair ingezet. Het onderzoek verzamelde sterktes, zwaktes en randvoorwaarden per werkmodel. Geen van de werkmodellen werd a priori beter bevonden dan het andere. Elk model op zich kan duurzame effecten teweegbrengen.

Deze projectoproep spitst zich toe op het werkmodel 'persoonlijke vriend'. Dit model omvat methoden waarbij een vrijwillige sleutelfiguur ingeschakeld wordt om een persoon in armoede te ondersteunen (buddywerkingen). Er wordt gefocust op dit werkmodel gezien er in de studie wordt aangetoond dat dit een relatief jong model is, waarbij tevens ruimte voor versterking is. Bovendien voorziet de Vlaamse overheid al in reguliere Vlaamsbrede financiering van organisaties die werkzaam zijn op basis van andere werkmodellen (bv. de verenigingen waar armen het woord nemen als lotgenotennetwerk, Welzijnsschakels als vrijwilligerswerking, Lus vzw als persoonlijk netwerk, Domo vzw als contextgericht werken via organisatie...). Op deze manier werkt deze projectoproep aanvullend op het reguliere Vlaamse beleid, speelt deze in op reële noden en ondersteunen we experimentele werkingen.

Meer informatie en het aanvraagformulier vindt u op www.vlaanderen.be/armoede. U kunt ook contact opnemen met de Afdeling Welzijn en Samenleving van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Koning Albert II-laan 35, bus 30, 1030 Brussel (tel. 02 553 33 30) of mailen naar welzijnsamenleving@wvg.vlaanderen.be.

I. Wie kan een subsidie aanvragen?

- verenigingen zonder winstoogmerk (koepelorganisaties kunnen indienen als er op lokaal niveau initiatieven ontwikkeld worden die voldoen aan de criteria);
- lokale besturen van het Vlaamse Gewest, samenwerkingsverbanden van deze lokale besturen of gemeentebesturen;
- de VGC voor Brussel.

Bij het project worden minstens betrokken:

- het lokale bestuur waar het project gerealiseerd wordt;
- minstens één lokale organisatie die de doelgroep van gezinnen in armoede met kinderen al bereikt.

II. Looptijd van de projecten

Projecten starten op ten laatste 1 januari 2019.

De projecten hebben een looptijd van maximaal 36 maanden. De looptijd stopt steeds op de laatste kalenderdag van een maand.

III. Hoeveel subsidies kan je aanvragen?

De maximale subsidie bedraagt **€50.000 euro** per project, ongeacht de looptijd.

De subsidie kan ingezet worden voor zowel personeels- als werkingskosten. Infrastructuurkosten zijn niet subsidiabel.

IV. Welke zijn de beoordelingscriteria?

Om in aanmerking te komen voor subsidiëring, wordt een project – na ontvankelijkheidscontrole – beoordeeld op onderstaande beoordelingscriteria. Er wordt steeds aangegeven voor hoeveel procent een criterium doorweegt.

→ **Directe, persoonlijke en duurzame netwerkversterking bij mensen in armoede (50%)**

Mensen in armoede beschikken vaak over geen of slechts een klein netwerk. Hun precaire financiële situatie bemoeilijkt het onderhouden van een breed sociaal netwerk. De projectoproep beoogt dan ook projecten te ondersteunen die inzetten op persoonlijke netwerkversterking bij mensen in armoede via het model van 'een persoonlijke vriend'. Dit model bevat methoden die een vrijwillige sleutelfiguur inschakelen om de betrokkene te ondersteunen. Deze methoden noemt men ook 'buddywerkingen', 'duo Y methoden' of 'maatjesprojecten'. Een (professionele) coördinator koppelt een vrijwilliger aan de betrokkene die zich in een kwetsbare situatie bevindt.

Netwerkversterking is persoonlijk wanneer er op maat wordt gewerkt van de betrokkene en er rekening wordt gehouden met diens noden. Daarnaast is netwerkversterking als duurzaam te beschouwen wanneer er wordt ingezet op het versterken van de competenties van de betrokkene en er wordt gewerkt aan een sterker persoonlijk netwerk. Projecten dienen dan ook aan te tonen beide doelen na te streven.

Projectvoorstellen dienen zich aldus te richten naar mensen in armoede met geen of een klein netwerk. In de aanvraag dient weergegeven te worden tot wie in het bijzonder men zich zal richten en hoe men deze groep zal proberen te identificeren, lokaliseren en bereiken. Verder dient ook aangegeven te worden hoe het informele netwerk zich verhoudt tot het formele netwerk.

Projectvoorstellen moeten in hun aanvraag duidelijk aangeven rekening te houden met een aantal algemene randvoorwaarden voor netwerkversterking bij mensen in armoede (bv. de digitale kloof, aanvullend op het formele netwerk van hulp- en dienstverlening), alsook met de specifieke sterktes, zwaktes en randvoorwaarden van het buddymodel.

Het onderzoek heeft aangetoond dat het buddymodel een aantal sterktes en/of kansen kent. Het gaat er dan bijvoorbeeld om dat een buddy, door niet aan een bepaalde dienst of hulpverleningsorganisatie te zijn gebonden, vaak zicht heeft op de volledige situatie van een persoon in armoede waardoor deze zijn/haar verhaal niet steeds opnieuw hoeft te doen. Een bijkomend voordeel hierbij is dat de buddy ook kan helpen in het verkennen van rechten en zo onderbescherming kan helpen tegengaan. Ook kan een buddy toegankelijker zijn dan dienstverlening gezien deze niet gebonden is aan kantooruren. Specifiek voor nieuwkomers kunnen buddies ook helpen in het verwerven van de Nederlandse taal en het integreren in onze samenleving.

Een aantal randvoorwaarden zijn van belang om de zwaktes en/of bedreigingen van dit model op te vangen. Zo kan het zijn dat niet elke buddy voldoende kennis heeft over armoede of na verloop van tijd afhaakt. Organisaties kunnen dit opvangen door in te zetten op coaching van de buddies. Ook moet men erover waken een goede matching tussen beide personen tot stand te brengen door hen inspraak te geven om te vermijden dat de relatie geforceerd/gearrangeerd is. Tot slot dient men ook in te zetten op een langdurig traject om duurzame netwerkversterking te kunnen verwezenlijken.

➔ **Samenwerking in een lokaal netwerk en rol van het lokaal bestuur (15%)**

Heel wat organisaties zijn lokaal actief in de strijd tegen armoede. Een integraal beleid vraagt samenwerking en afstemming tussen deze initiatieven, zodat een lokaal netwerk ontstaat waarbinnen integrale ondersteuning van gezinnen gerealiseerd kan worden. Waar ze bestaan, wordt het project dus gelinkt aan de lokale netwerken armoedebestrijding. In elk geval wordt **samengewerkt met minstens één lokale organisatie die de doelgroep van mensen in armoede al bereikt** (armoedevereniging, werking voor maatschappelijk kwetsbare ouders, kinderen en jongeren, school met duidelijk bereik van deze groep, OCMW met duidelijk bereik van deze groep, ...).

De regierol van de lokale besturen wordt bevestigd in de beleidsnota Armoedebestrijding. **Bij de ingediende projecten wordt bijgevolg betrokkenheid verwacht van het lokaal bestuur.** Als een lokaal bestuur zelf initiatiefnemer is van het project, wordt verwacht dat de verschillende relevante diensten van zowel gemeente als OCMW betrokken worden naargelang de projectinhoud. Als een vzw het project indient, moet er eveneens betrokkenheid zijn van de relevante diensten van het lokaal bestuur. Ook intergemeentelijke samenwerking is mogelijk.

Gezien de specifieke Brusselse realiteit wordt voor Brusselse projecten betrokkenheid van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) ook in aanmerking genomen voor dit criterium. Uiteraard blijft ook betrokkenheid van een Brussels lokaal bestuur mogelijk.

Lokale besturen in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest kunnen evenwel niet als initiatiefnemer voor een project inschrijven op deze projectoproep.

Acties van projectpartners die op directe of indirecte wijze ook het persoonlijke netwerk van de beoogde doelgroep kunnen versterken, kunnen hier ook meegegeven worden om het projectvoorstel te versterken.

→ Participatie van de doelgroep in ontwikkeling, uitvoering en evaluatie (15%)

Om een aanbod en werkwijze te realiseren die echte impact heeft, is het cruciaal te vertrekken vanuit de concrete ervaringen en noden van de doelgroep. Zij kunnen best aangeven wat voor hen het verschil maakt tussen wel of niet ingaan op een aanbod, tussen wel of niet de stap zetten naar verdere ondersteuning. De participatie van de gezinnen in armoede verdient dus bijzondere aandacht. Deze kan op verschillende manieren gerealiseerd worden, binnen de lokale context.

Deze participatieve aanpak is belangrijk in de hele projectplanning van bij de ontwikkeling (uitschrijven van de projectaanvraag), over de uitvoering tot de evaluatie van een project.

→ Inschatting van de begroting in verhouding tot de beoogde doelstellingen (10%)

De projectoproep laat veel ruimte aan de lokale partners om in te zetten op de lokale situatie en doelstellingen op maat te formuleren. De subsidie van maximum €50.000 euro kan ingezet worden naargelang die beoogde doelstellingen en al bestaande (financiële en personele) mogelijkheden. Uiteraard wordt beoordeeld of de begroting realistisch is in dit kader en of er indien nodig in cofinanciering (bv. ook de inzet van eigen personeel of werkingsbudget) voorzien wordt. Ook de verhouding tussen de gevraagde subsidie, de bestaande lokale problematiek en het beoogde bereik van de doelgroep wordt in deze beoordeling meegenomen.

→ Verderzetting na de projectperiode (10%)

De subsidie wordt toegekend voor een welbepaalde projectperiode. Er worden initiatieven beoogd waarvan de resultaten na de projectperiode duurzaam verankerd zullen worden. De opgestarte, nog niet afgeronde trajecten moeten na afloop van de projectperiode kunnen verdergezet worden. Hoe dit gebeurt, hangt af van de projectinhoud: verderzetting met andere middelen, inbedding in (aangepast) regulier beleid of aanbod, ... Hiervoor kan samenwerking met andere organisaties, het lokale bestuur en andere financiers onderzocht worden. Dit moet doorheen de projectperiode voldoende aandacht krijgen zodat het niet bij intenties blijft.

V. Toelichting bij de begroting

In het document "*Begroting projectoproep 'Persoonlijke en duurzame netwerkversterking bij mensen in armoede'*" geeft u een duidelijke, gedetailleerde en verantwoorde begrotingsraming van opbrengsten en kosten die betrekking hebben op de realisatie van het ingediende project.

Maak hierin een **duidelijk onderscheid** tussen de projectkosten en –opbrengsten en eventuele andere kosten en opbrengsten. De **projectkosten en –opbrengsten** zijn alle subsidiabele kosten en opbrengsten in het kader van het **bereiken van de doelstellingen van het project en waarvoor subsidies gevraagd worden**. De eventuele andere kosten en opbrengsten betreffen inkomsten en uitgaven die verband houden met het project maar waarvoor geen subsidies gevraagd worden (bijvoorbeeld omdat ze gedragen worden met eigen middelen of met andere (project)subsidies). De totale projectkosten en –opbrengsten zijn de som van beide.

Verdere aandachtspunten:

- geef in het aanvraagformulier beknopt weer waarvoor de middelen ingezet worden (bv. takenpakket personeel, aankoop soort materiaal, welke werkingskosten);
- als u voor dit project personeel inzet, kunnen algemene kosten zoals huur, telefoonkosten... aan het project worden toegerekend aan de hand van een verdeelsleutel per voltijds equivalent personeelslid (bij voorkeur) of per vierkante meter (indien onmogelijk per VTE);
- investeringskosten worden enkel aanvaard voor personeelsgebonden gebruiksgoederen. Afschrijvingen hiervoor mogen worden ingebracht voor de looptijd van het project;
- investeringskosten voor onroerende goederen worden niet aanvaard;
- als u ook elders subsidies hebt aangevraagd of reeds ontvangt voor dit project, dient u dit duidelijk aan te geven in uw begroting (kolom 'kosten ten laste van overige subsidies' bij de kosten en rubriek 73 bij de opbrengsten).

VI. Hoe verloopt de procedure?

De procedure bestaat uit twee fasen: de ontvankelijkheidsanalyse en de beoordelingsanalyse.

1. Ontvankelijkheidsanalyse

Uw subsidieaanvraag is ontvankelijk:

1) als u het volledig en in het Nederlands ingevulde aanvraagformulier en de begroting, ondertekend en met de gevraagde bijlagen, uiterlijk op **28 september 2018** elektronisch verzendt naar de Afdeling Welzijn en Samenleving van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, via welzijnsamenleving@wvg.vlaanderen.be.

2) als u **volgende bijlagen** bij het aanvraagformulier voegt:

- de ingevulde begroting;

- voor **een vzw**:

- het inhoudelijk jaarverslag 2017;
- een goedgekeurde jaarrekening 2017. Die jaarrekening moet opgesteld zijn in de vorm die gebruikelijk is bij het type boekhouding dat u voert.

Opmerking! Deze informatie is niet vereist voor organisaties die erkend en gesubsidieerd worden door de Vlaamse overheid, bv. verenigingen waar armen het woord nemen, CAW's, instituten voor samenlevingsopbouw,

Als de subsidieaanvraag verstuurd is na 28 september, wordt de aanvraag onontvankelijk verklaard en wordt ze inhoudelijk niet beoordeeld.

2. Beoordelingsanalyse

Zodra het project ontvankelijk is verklaard, start de beoordelingsanalyse. In de beoordelingsanalyse worden projectaanvragen beoordeeld op basis van de criteria, toegelicht onder rubriek IV.

Bij de definitieve selectie van de projecten zal rekening gehouden worden met een regionale spreiding over de Vlaamse provincies en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

VII. Indiendum

Projecten kunnen ingediend worden tot en met 28 september 2018.

De minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding deelt in de loop van **november** haar beslissing mee in verband met het al dan niet verlenen van subsidies aan de ingediende projecten.

VIII. Opvolging

De Vlaamse overheid verwacht naast een algemene eindrapportage ook een halfjaarlijkse rapportage van de voortgang. De vormvereisten daaromtrent zullen bij de desgevallende goedkeuring van het project meegedeeld worden.

U vindt het aanvraagformulier en de informatiebrochure op:
www.vlaanderen.be/armoede

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:
Vlaamse overheid
Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Afdeling Welzijn en Samenleving
Koning Albert II-laan 35, bus 30,
1030 Brussel
Fax: 02 553 33 60

Inhoudelijke vragen: An Van Cauwenberghe (02 553 32 37)
Koen Devroey (02 553 32 76)

Vragen bij de begroting: Marcel Lauwers (02 553 33 83)

E-mailadres: welzijnsamenleving@wvg.vlaanderen.be